Bilimsel Tutum Envanteri

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Bilimsel Tutum Envanteri*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17820

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Bilimsel Tutum Envanteri, bireylerin bilime ve bilimsel süreçlere yönelik sahip olduklar? tutumlar? ölçmek amac?yla geli??tirilmi? psikometrik bir araçt?r. Sunulan bu giri?, ölçe?in Türkçe adaptasyonu üzerine odaklanmaktad?r. Uyarlama çal??mas? ?nder, Çelik ve Silay (2012) taraf?ndan gerçekle?tirilmi? olup, ölçe?in Türk kültürüne uygunlu?unu ve psikometrik özelliklerini de?erlendirmeyi amaçlam??t?r. Elde edilen bulgular, ölçe?in geçerli ve güvenilir bir yap?ya sahip oldu?unu, bilimsel tutumu çok boyutlu olarak ölçebildi?ini göstermektedir. Bu envanter, özellikle e?itim ve psikoloji alanlar?nda bilimsel dü?ünceye yönelik tutumlar?n de?erlendirilmesi için önemli bir kaynak sa?lamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Bilimsel Tutum Envanteri, Psikometri, Ölçek Geli?tirme, Uyarlama, E?itim Bilimleri, Yap? Geçerlili?i, Güvenirlik

Yazarlar

Fatih Önder, P?nar Çelik, ?brahim Silay

Amaç

Bilimsel Tutum Envanteri'nin temel amac?, bireylerin bilimsel faaliyetlere, bilim insanlar?na ve genel olarak bilimsel bilgiye kar?? geli?tirdikleri duygusal, bili?sel ve davran??sal e?ilimleri (tutumlar?) sistematik bir ?ekilde ölçmektir. Bu ölçek, ö?rencilerin veya farkl? popülasyon gruplar?n?n bilimsel dü?ünme biçimlerine olan ilgisini, de?erini ve motivasyonunu belirlemekte kullan?l?r.

Türkçe adaptasyon çal??mas? (2012), ölçe?in orijinal yap?s?n? koruyarak, Türkiye'deki e?itim ba?lam?nda bilimsel tutum düzeylerini saptamak ve ilgili ara?t?rmalara sa?lam bir ölçme arac? sunmak üzere gerçekle?tirilmi?tir. Bu sayede, bilim e?itimindeki müdahalelerin etkilili?i ve ö?renci tutumlar?n?n zaman içindeki de?i?imi izlenebilmektedir.

Yap?

Bilimsel Tutum Envanteri, bilimsel tutum kavram?n? çok boyutlu bir yap? olarak ele almaktad?r. Türkçe uyarlamas?nda yap?lan analizler sonucunda, ölçe?in 40 maddeden ve dört temel faktörden olu?tu?u belirlenmi?tir. Bu faktörler, bilimsel tutumun farkl? yönlerini temsil etmekte olup, genellikle bilimsel dü?ünmeye aç?kl?k, ele?tirel dü?ünme, merak ve bilime de?er verme gibi alt boyutlar? kapsamaktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçek, kat?l?mc?lar?n bilimsel ifadelere ne ölçüde kat?ld???n? veya kat?lmad???n? de?erlendiren bir dizi ifadeden olu?ur. Bu yap?, bilimsel tutumun sadece bili?sel bir de?erlendirme olmad???n?, ayn? zamanda duyu?sal (affektif) bile?enleri de içerdi?ini vurgular. Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) ile ortaya ç?kar?lan bu dört faktörlü yap?, ölçe?in teorik temellerini desteklemektedir.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar?, psikometrik aç?dan sa?lam kan?tlar sunmaktad?r. Özellikle Yap? Geçerlili?i üzerinde durulmu?tur.

Yap? Geçerlili?i: Yap? geçerli?ine kan?t sa?lamak amac?yla hem Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) hem de Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?lm??t?r. AFA sonucunda, ölçe?in 40 madde ve 4 faktörden olu?an teorik yap?s? ampirik olarak tespit edilmi?tir. Daha sonra bu yap?n?n uygunlu?u, DFA ile test edilmi? ve elde edilen modelin veri ile iyi uyum sa?lad??? do?rulanm??t?r.

Bu çok a?amal? analiz süreci, Bilimsel Tutum Envanteri'nin gerçekten bilimsel tutum yap?s?n? ölçtü?ünü ve bu yap?n?n Türkçe popülasyonda da tutarl? oldu?unu göstermektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik analizleri, iç tutarl?l?k katsay?s? kullan?larak de?erlendirilmi?tir. Güvenirlik, ölçe?in farkl? zamanlarda veya farkl? maddelerle tutarl? sonuçlar üretme yetene?ini ifade eder.

?ç Tutarl?l?k Katsay?s?: Ölçe?in genel iç tutarl?l?k katsay?s?, Cronbach Alfa (α) de?eri kullan?larak hesaplanm??t?r. Hesaplanan katsay? $\alpha = .78$ olarak bulunmu?tur. Psikometrik standartlara göre, bu de?er (.70 e?i?inin üzerinde olmas? nedeniyle) ölçe?in yeterli düzeyde iç tutarl?l?k katsay?s?na sahip oldu?unu ve güvenilir bir ölçüm arac? olarak kullan?labilece?ini göstermektedir.

Faktör Analizi

Faktör analizi, ölçe?in temel yap?s?n? belirlemek ve maddelerin hangi alt boyutlara yüklendi?ini ortaya ç?karmak için kritik bir rol oynam??t?r.

Adaptasyon çal??mas?nda, ilk olarak Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) uygulanm??t?r. AFA sonuçlar?, ölçe?in 40 maddeden ve dört temel faktörden olu?tu?unu ortaya koymu?tur. Bu faktörler, ölçe?in teorik olarak ölçmeyi hedefledi?i bilimsel tutum bile?enlerini ba?ar?yla ay?rm??t?r. ?kinci a?amada, elde edilen bu dört faktörlü yap?n?n geçerli?i ve sa?laml??? Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) ile test edilmi?tir. DFA sonuçlar?, modelin uyum indekslerinin

ARABPSYCHOLOGY.COM

kabul edilebilir s?n?rlar içinde oldu?unu ve dolay?s?yla 40 madde ve 4 faktörden olu?an yap?n?n Türk popülasyonunda da geçerli oldu?unu onaylam??t?r.

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: 5'li Likert Tipi Derecelendirme. Seçenekler ?unlard?r: 1-Hiçbir Zaman, 2-Nadiren, 3-Bazen, 4-S?kl?kla, 5-Ço?u Zaman.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: E?itim alan?ndaki bireyler (Ö?renciler veya ö?retmen adaylar?)

Ya? Grubu: Genellikle lise veya üniversite ö?rencileri (adaptasyon çal??mas?n?n ba?lam?na ba?l? olarak).

Popülasyon Detaylar?: Adaptasyon çal??mas?, ölçe?in geçerlik ve güvenirlik analizleri için uygun örneklem büyüklü?üne sahip bir e?itim popülasyonu üzerinde gerçekle?tirilmi?tir.

Test Metodolojisi: Öz bildirim ölçe?i. Kat?l?mc?lar, kendilerine sunulan 40 maddeye yönelik ki?isel tutumlar?n? 5'li Likert Tipi bir ölçek üzerinde i?aretlerler.

Anahtar Kelimeler

Bilimsel Tutum, Cronbach Alfa, Likert Tipi Ölçek, Faktör Analizi, Psikometrik Özellikler, Bilim E?itimi, Güvenirlik

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Fatih Önder

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bilgi mevcut de?ildir.

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: fatih.onder@deu.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Dokuz Eylül Üniversitesi (Tahmini Ba?l? Kurulu?)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

?zinler ve Ücret: Ölçe?in kullan?m? için sorumlu yazar Fatih Önder ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Ticari olmayan akademik kullan?mlar için izin ve ücret ko?ullar? yazara

ARABPSYCHOLOGY.COM

dan???larak belirlenmelidir.

Test Y?l? (Adaptasyon): 2012 (Yay?n y?l? esas al?nm??t?r).

PDF Dosyas?: Ölçe?in orijinal PDF dosyas?na buradan ula??labilir: scientific-attitude-inventory-toad.pdf

Makale Ba?lant?s?: Makalenin elektronik ba?lant?s? mevcuttur: proxy2.marmara-elibrary.com

Kaynaklar

?nder, F., Çelik, P. & Silay, ?. (2012). Psychometric evaluation on the Turkish adaptation of the Scientific Attitude Inventory. *Journal of Baltic Science Education, 11*(1), 7-15.

Bilimsel Tutum Envanteri Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Bu akademik kaynaktan ölçek maddeleri elde edilememi?tir. Maddelerin tam listesi için lütfen orijinal yay?nc?ya veya makale yazarlar?na ba?vurunuz. Ölçek, 40 maddeden ve 4 faktörden olu?maktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM